

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце
БДУКМ

_____ В. Р. Языковіч

«__» _____ 2019 г.

Рэгістрацыйны № ВД-__ / вуч.

ЭКАНОМІКА ТУРЫЗМУ

*Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай
спадчыны (па напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-23 01 12-04
Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(культурная спадчына і турызм)*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі першай ступені ОСВО 1-23 01 12-2013 па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках), вучэбнага плана ўстанова вышэйшай адукацыі па напрамку спецыяльнасці

1-23 01 12-04 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (культурная спадчына і турызм). Рэгістрацыйны нумар Е 23-1-87/17 вуч. ад 04.07.2017 г.

СКЛАДАЛЬНІК

Д. В. Герасімёнак, старшы выкладчык кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Т. А. Джумантаева, дырэктар навукова-даследчай і асветніцкай установы культуры «Нацыянальны Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік», кандыдат культуралогіі, дацэнт;

С. А. Пацыенка, дацэнт кафедры менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 2 ад 28.09.2018 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 1 ад 25.10.2018 г.)

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказы за выпуск: Д. В. Герасіме́нак

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Актуальнасць вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму» абумоўлена тым, што сучасная турыстычная індустрыя займае значнае месца ў сусветнай эканоміцы. Турызм з'яўляецца найбольш высокадаходнай галіной многіх краін і рэгіёнаў. Паспяховае развіццё турыстычнага бізнесу ў Рэспубліцы Беларусь немагчыма без фарміравання высокакваліфікаваных кадраў у сферы турызму. У сувязі з гэтым атрыманне прафесійных эканамічных ведаў, уменняў і навыкаў з'яўляецца неабходнай умовай падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне турызму.

Асноўныя мэты вывучэння вучэбнай дысцыпліны: азнаёміць студэнтаў з развіццём эканомікі турызму; сфарміраваць у навучэнцаў установы вышэйшай адукацыі сучаснае ўяўленне аб аб'екце, прадмеце эканомікі турызму, эканамічных метадах, якія выкарыстоўваюцца ў дзейнасці турыстычных прадпрыемстваў; выпрацаваць у студэнтаў пэўныя эканамічныя навыкі і ўменні.

Задачы вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму»: даць студэнтам агульнае ўяўленне аб эканоміцы турыстычнага прадпрыемства; разгледзець спецыфіку вынікаў эканамічнай дзейнасці; азнаёміць студэнтаў з асаблівасцямі абгрунтавання планаў і прыняцця кіраўнічых рашэнняў, а таксама ажыццяўленнем кантролю за іх выкананнем; даць уяўленне аб рэзервах павышэння эфектыўнасці вытворчасці; раскрыць пытанні выпрацоўкі эканамічнай стратэгіі развіцця турыстычнага прадпрыемства.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках):

Прафесійныя кампетэнцыі:

ПК-2. Планаваць, арганізоўваць і весці менеджарскую, маркетынгавую, фінансавую і пасрэдніцкую работу.

ПК-3. Распрацоўваць праекты рашэнняў і арганізоўваць іх абмеркаванне.

ПК-15. Праводзіць кансультаванне па пытаннях музейнай справы, арганізацыі турызму і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

ПК-21. Складаць дамовы сумеснай дзейнасці па засваенні новых тэхналогій.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен ведаць:

– паняцці «эканамічная дзейнасць турыстычнага прадпрыемства», «асноўныя і абаротныя сродкі», «прыбытак», «рэнтабельнасць», «ліквіднасць» і да т. п.;

– асноўныя падыходы да коштаўтварэння ў турызме;

– асноўныя праблемы падаткаабкладання ў турызме;

– сутнасць сабекошту турыстычнага прадукту;

умець:

– ажыццяўляць эканамічны аналіз дзейнасці турыстычнага прадпрыемства;

– планаваць дзейнасць турыстычнага прадпрыемства на розных стадыях яго развіцця;

валодаць:

– методыкай коштаўтварэння ў турызме;

– асноўнымі прыёмам і планавання дзейнасці турыстычнага прадпрыемства.

Пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму» ўлічваецца яе сувязь з вучэбнымі дысцыплінамі «Гісторыя і арганізацыя турызму», «Менеджмент і маркетынг у турызме», «Тураперэйтынг» і іншымі дысцыплінамі, якія служаць падмуркам у набыванні прафесійных ведаў па напрамку падрыхтоўкі «культурная спадчына і турызм».

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму» прадугледжана 80 гадзін, з якіх 44 – аўдыторныя. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах: лекцыі – 26 гадзін, семінарскія заняткі – 18 гадзін.

Рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Уводзіны

Сутнасць і змест вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму». Гісторыя развіцця турызму. Катэгорыі «турыстычны прадукт» і «турыстычная паслуга». Прыродна-геаграфічныя, сацыяльна-эканамічныя і іншыя фактары, што выклікаюць патрэбы людзей у турыстычных паслугах.

Класіфікацыя турызму і структура індустрыі турызму. Эканамічны механізм функцыянавання турызму ў сучасных умовах. Турызм як дынамічная эканамічная сістэма.

Тэма 2. Развіццё міжнароднага і асаблівасці беларускага турызму на сучасным этапе

Турызм як сусветная эканамічная з'ява. Уплыў міжнароднага турызму на эканамічнае і сацыяльнае жыццё краіны. Асноўныя індыкатары развіцця індустрыі турызму на макра- і мікраўзроўнях. Роля турызму ў нацыянальнай эканоміцы. Турыстычная палітыка і сродкі яе рэалізацыі.

Сістэма кіравання турызмам у Рэспубліцы Беларусь. Структура міжнародных сувязей і супрацоўніцтва ў галіне турызму. Асноўныя эканамічныя паказчыкі развіцця беларускага турыстычнага рынку.

Тэма 3. Турыстычнае прадпрыемства як суб'ект гаспадарання

Сутнасць турыстычнага прадпрыемства як суб'екта гаспадарання. Эканамічныя і сацыяльныя мэты турыстычнага прадпрыемства. Знешняе і ўнутранае асяроддзе турыстычнага прадпрыемства. Арганізацыйна-прававыя формы і віды турыстычных прадпрыемстваў. Характарыстыка тураператарскай і турагенцкай дзейнасці.

Турыстычны прадукт як вынік дзейнасці турыстычнага прадпрыемства. Асаблівасці, жыццёвы цыкл турыстычнага прадукту. Забеспячэнне якасці турыстычнага прадукту.

Тэма 4. Асноўныя і абаротныя фонды, нематэрыяльныя актывы турыстычнага прадпрыемства

Сутнасць і значэнне асноўных фондаў турыстычнага прадпрыемства (актыўны, пасіўны). Фізічны і маральны знос

асноўных фондаў. Аналітычныя паказчыкі асноўных фондаў. Сутнасць і механізм фарміравання абаротных сродкаў прадпрыемства індустрыі турызму. Асноўныя паказчыкі эфектыўнага выкарыстання абаротных сродкаў.

Нематэрыяльныя актывы турыстычнага прадпрыемства.

Тэма 5. Працоўныя рэсурсы і аплата працы ў турызме

Сутнасць працоўных рэсурсаў у турыстычнай дзейнасці. Патрабаванні да супрацоўнікаў турыстычнага прадпрыемства. Паказчыкі эфектыўнасці выкарыстання кадравага патэнцыялу на прадпрыемстве. Рэгуляванне працоўных адносін у турыстычнай дзейнасці.

Сутнасць і змест зароботнай платы. Функцыі зароботнай платы. Формы і сістэмы аплаты працы на турыстычным прадпрыемстве. Механізм рэгулявання зароботнай платы. Фонд зароботнай платы прадпрыемства. Аналіз і планаванне фонду зароботнай платы турыстычнага прадпрыемства.

Тэма 6. Фінансавыя рэсурсы турыстычнага прадпрыемства

Сутнасць і функцыі фінансаў турыстычнага прадпрыемства. Фінансавыя рэсурсы. Структура фінансавых рэсурсаў прадпрыемства індустрыі турызму. Элементы фінансавага механізма. Крыніцы фарміравання фінансавых рэсурсаў у турызме.

Узаемаадносіны турыстычнага прадпрыемства з банкамі і страхавымі арганізацыямі. Сутнасць і напрамкі інвестыцыйнай дзейнасці ў турызме.

Тэма 7. Выдаткі прадпрыемства індустрыі турызму

Сутнасць, структура і склад выдаткаў гаспадарчай дзейнасці турыстычнага прадпрыемства. Прамыя і ўскосныя выдаткі. Паняцце сабекошту. Кіраванне выдаткамі вытворчасці на прадпрыемстве індустрыі турызму. Методыка планавання і аналіз выдаткаў вытворчасці.

Тэма 8. Коштаўтварэнне ў турызме

Кошт як эканамічная катэгорыя. Віды і класіфікацыя коштаў. Унутраныя і знешнія фактары коштаўтварэння на турыстычным прадпрыемстве. Віды коштавых стратэгий. Структура і методыка разліку кошту турыстычнага прадукту, паслугі. Напрамкі коштавай палітыкі на прадпрыемствах індустрыі турызму.

Тэма 9. Падаткі і падаткаабкладанне ў турызме

Сутнасць, віды і характарыстыка падаткаў. Абавязковыя элементы сістэмы падаткаабкладання. Падатковы кодэкс Рэспублікі Беларусь. Асаблівасці падаткаабкладання турыстычных прадпрыемстваў.

Асноўныя падаткі і адлічэнні. Уплыў падатковага цяжару на дзейнасць прадпрыемства індустрыі турызму. Шляхі павышэння эфектыўнасці функцыянавання прадпрыемства ва ўмовах сучаснай падатковай сістэмы. Спрошчаная сістэма падаткаабкладання.

Тэма 10. Эканамічная эфектыўнасць дзейнасці прадпрыемства індустрыі турызму

Паняцце даходу турыстычнага прадпрыемства. Крыніцы фарміравання даходаў. Прыбытак прадпрыемства індустрыі турызму. Механізм размеркавання і выкарыстання прыбытку на турыстычным прадпрыемстве. Рэнтабельнасць турыстычнага прадпрыемства. Кіраванне прыбыткам і рэнтабельнасцю на прадпрыемстве індустрыі турызму.

Асноўныя паказчыкі фінансава-гаспадарчай дзейнасці прадпрыемства індустрыі турызму. Мэты і віды фінансавага аналізу. Сістэма ацэнкі паказчыкаў функцыянавання і развіцця турыстычнага прадпрыемства.

Тэма 11. Планаванне дзейнасці турыстычнага прадпрыемства

Сутнасць і змест планавання. Класіфікацыйныя прыкметы планавання і віды планаў. Спосабы і метады планавання дзейнасці прадпрыемства індустрыі турызму. Стратэгічнае планаванне.

Паняцце бізнес-плана. Функцыі, задачы і асноўныя этапы бізнес-планавання. Віды бізнес-планаў.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Назва тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
	лекцыі	семінарскія заняткі		
<i>Тэма 1. Уводзіны</i>	2			
<i>Тэма 2. Развіццё міжнароднага і асаблівасці беларускага турызму на сучасным этапе</i>	2			
<i>Тэма 3. Турыстычнае прадпрыемства як суб'ект гаспадарання</i>	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
<i>Тэма 4. Асноўныя і абаротныя фонды, нематэрыяльныя актывы турыстычнага прадпрыемства</i>	2		2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
<i>Тэма 5. Працоўныя рэсурсы і аплата працы ў турызме</i>	2	2		
<i>Тэма 6. Фінансавыя рэсурсы турыстычнага прадпрыемства</i>	2	2		
<i>Тэма 7. Выдаткі прадпрыемства індустрыі турызму</i>	2	2		
<i>Тэма 8. Коштаўтварэнне ў турызме</i>	2	2		
<i>Тэма 9. Падаткі і падаткаабкладанне ў турызме</i>	2	2		
<i>Тэма 10. Эканамічная эфектыўнасць прадпрыемства індустрыі турызму</i>	2		2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
<i>Тэма 11. Планаванне дзейнасці турыстычнага прадпрыемства</i>	2	2	2	выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмовая работа
Разам...	22	14	8	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Горбылева, З. М.* Экономика предприятий туризма : учеб.-практ. пособие / З. М. Горбылева. – Минск : БГЭУ, 2011. – 295 с.

2. *Горбылева, З. М.* Экономика туризма : учеб. пособие / З. М. Горбылева. – Минск : БГЭУ, 2004. – 480 с.

3. *Гуляев, В. Г.* Туризм : экономика, управление, устойчивое развитие : учебник / В. Г. Гуляев, И. А. Селиванов. – М. : Сов. спорт, 2008. – 280 с.

4. *Дурович, А. П.* Организация туризма : учеб. пособие / А. П. Дурович. – Минск : Совр. шк., 2010. – 383 с.

5. *Крутик, А. Б.* Экономика и предпринимательство в социально-культурном сервисе и туризме : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Социально-культурный сервис и туризм» / А. Б. Крутик, М. В. Решетова. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2010. – 216 с.

6. *Скобкин, С. С.* Стратегия развития предприятия индустрии гостеприимства и туризма : учеб. пособие / С. С. Скобкин. – М. : Магистр : ИНФРА-М, 2010. – 432 с.

7. *Степанова, С. А.* Экономика предприятия туризма : учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Экономика и управление на предприятиях туризма» и направлению «Менеджмент», профиль «Производственный менеджмент в туризме» / С. А. Степанова, А. В. Крыга. – М. : ИНФРА-М, 2015. – 344 с.

8. *Черевичко, Т. В.* Экономика туризма : учеб. пособие / Т. В. Черевичко. – М. : Дашков и К^о, 2010. – 364 с.

9. Экономика и организация туризма: международный туризм : учеб. пособие / Е. Л. Драчева [и др.]. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : КноРус, 2010. – 565 с.

Дадатковая

1. *Акентьева, С. И.* Организация туристской индустрии : учебник для студентов средних учебных заведений / С. И. Акентьева, В. В. Игнатьева, Г. В. Петрова. – М. : Академия, 2014. – 318 с.

2. *Баумгартен, Л. В.* Управление качеством в туризме: практикум / Л. В. Баумгартен. – М. : КноРус, 2010. – 284 с.

3. *Боголюбов, В. С.* Экономическая оценка инвестиций в развитие туризма : учеб. пособие / В. С. Боголюбов, С. А. Быстров, С. А. Боголюбова. – М. : Академия, 2009. – 272 с.

4. *Гельман, В. Я.* Статистика туризма : учебник / В. Я. Гельман. – М. : Академия, 2010. – 336 с.

5. *Малахова, Н. Н.* Инновации в туризме и сервисе / Н. Н. Малахова, Д. С. Ушаков. – 2-е изд., доп. и перераб. – Ростов н/Д : Феникс : МарТ, 2010. – 244 с.

6. *Новиков, В. С.* Инновации в туризме: учеб. пособие / В. С. Новиков. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Академия, 2010. – 207 с.

7. О развитии туризма, деятельности туристических организаций, коллективных средств размещения Республики Беларусь в 2017 году / Нац. стат. ком. Респ. Беларусь. – Минск : Нац. стат. ком. Респ. Беларусь, 2018. – 36 с.

8. Планирование на предприятии туризма : учебник / под ред. Е. И. Богданова. – СПб. : Бизнес-пресс, 2004. – 320 с.

Характарыстыка рэкамендаваных метадаў выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны «Эканоміка турызму» рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання студэнтаў: лекцыйныя і семінарскія заняткі, а таксама элементы самастойнай работы.

У ліку эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю ў студэнтаў крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; развіцця крытычнага мыслення; праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; метады аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя метадыкі.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыяпрэзентацый па асобных падраздзелах курса, вывучэнне дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўку да заліку і інш.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення заліку.

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне.

Для дыягностыкі атрыманых студэнтамі ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

- тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- мультымедыяпрэзентацыі па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне заліку.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

ЭКАНОМІКА ТУРЫЗМУ

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(на напрамках), напрамку спецыяльнасці 1-23 01 12-04
Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(культурная спадчына і турызм)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2019. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 0,77. Ул.-выд. арк. 0,42. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.